

TUKUMA NOVADA DOME

Reģistrācijas Nr.90000050975

Talsu iela 4, Tukums, Tukuma novads, LV-3101

Tālrunis 63122707, mobilais tālrunis 26603299, 29288876

www.tukums.lv e-pasts: pasts@tukums.lv

L Ē M U M S

Tukumā

2024. gada 28. martā

Nr. TND/24/123
(prot. Nr. 4, 9. §)

Par Tukuma novada bāriņtiesas 2023. gada pārskata ziņojumu

Pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 5. panta ceturto daļu, kas paredz, ka *bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību, un pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā*, Tukuma novada bāriņtiesas nolikuma 14.9. apakšpunktu, Tukuma novada dome nolemj:

1. apstiprināt Tukuma novada bāriņtiesas iesniegto pārskata ziņojumu par bāriņtiesas darbību 2023. gadā (pievienots),
2. uzdot Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļai publicēt Tukuma novada bāriņtiesas iesniegto pārskata ziņojumu par bāriņtiesas darbību 2023. gadā Tukuma novada pašvaldības tīmekļvietnē www.tukums.lv

Domes priekšsēdētājs

G. Važa

Pielikums

Tukuma novada domes 28.03.2024.

lēmumam Nr. TND/24/123 (prot. Nr. 4, 9. §)

Tukuma novada bāriņtiesas 2023. gada pārskata ziņojums

Bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kas prioritāri nodrošina bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem, publisko tiesību principiem un Tukuma novada pašvaldības 2021. gada 29. septembrī apstiprināto Tukuma novada bāriņtiesas nolikumu.

Bāriņtiesas kompetencē ir nodrošināt:

- bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu,
- bez vecāku gādības palikušam bērnam ārpusģimenes aprūpi (audžuģimene, aizbildnība, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija),
- jautājumu risināšanu saistībā ar adopciju,
- aizgādņa iecelšanu un atbrīvošanu no aizgādņa pienākumu pildīšanas,
- bērna personisko interešu aizstāvību attiecībās ar vecākiem, aizbildņiem un citām personām,
- domstarpību izšķiršanu,
- bērna mantisko interešu aizsardzību.

Bāriņtiesas darbinieki

Bāriņtiesas priekšsēdētāja, 4 bāriņtiesas priekšsēdētājas vietnieces, 9 bāriņtiesas locekles, 3 juristes, 1 jurista palīdzē, 3 lietvedes.

Dokumentu aprīte

2023. gadā:

- saņemti 4665 dokumenti,
- nosūtīti 5870 dokumenti,
- saņemti 338 iesniegumi.

Aktīvās un ierosinātās lietas

Kopējais aktīvo lietu skaits – 607.

2023. gadā ierosināto lietu skaits – 199.

Pieņemtie lēmumi un lēmumu pārsūdzība

Pieņemto lēmumu skaits 2023. gadā:

- 418 koleģiālie lēmumi,
- 22 vienpersoniskie lēmumi,
- 2 vienpersoniskie lēmumi par ārkārtas aizbildnības nodibināšanu Ukrainas bērniem.

Pārsūdzēti 5 lēmumi (ar tiesas spriedumu 1 lēmums atstāts spēkā, 4 vēl nav izskatīti).

Aizgādības lietas (106 aktīvas lietas)

Bāriņtiesa lemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, ja:

- 1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu;

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

- 2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāka apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ);
- 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību;
- 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais;
- 5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu.

Pārtrauktās aizgādības tiesības vecākam atjauno, ja bāriņtiesa atzīst, ka nepastāv pārtraukšanas apstākļi. Ja gada laikā no aizgādības tiesību pārtraukšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai.

Pārskata gadā 38 vecākiem pārtrauktas viena bērna aizgādības tiesības (16 mātēm un 22 tēviem). 2 mātēm aizgādības tiesības pārtrauktas atkārtoti. Aizgādības tiesības pārtrauktas pār 56 bērniem.

15 vecākiem pārtrauktās aizgādības tiesības atjaunotas (4 mātēm un 11 tēviem). Aizgādības tiesības atjaunotas pār 17 bērniem.

Bāriņtiesa nolēmusi celt prasību tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu 19 vecākiem (8 mātēm un 11 tēviem).

2023. gadā ar tiesas spriedumu aizgādības tiesības ir atņemtas 12 vecākiem (4 mātēm un 8 tēviem) pār 15 bērniem.

Nevienam vecākam nav atjaunotas atņemtās aizgādības tiesības.

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpi bērnam nodrošina aizbildnis, audžuģimene vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija. Bērnam primāri tiek nodrošināta iespēja augt pie aizbildņa vai audžuģimenē.

2023. gada 31. decembrī ārpusģimenes aprūpe ir nodrošināta 202 novada bērniem, no tiem:

- 148 bērniem nodibināta aizbildnība un iecelti aizbildņi,
- 45 bērni ievietoti audžuģimenēs,
- 9 bērni atrodas ilgstošās bērnu aprūpes iestādēs.

2023. gadā bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus par 42 bērnu ārpusģimenes aprūpi, no kuriem:

- 2 bērnu vecāki ir miruši,
- 40 bērnu vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības,
- 15 bērni ievietoti audžuģimenēs,
- 26 bērniem nodibināta aizbildnība,
- 1 bērns nodrošināts ar uzturēšanos ilgstošas sociālās aprūpes iestādē.

Aizbildnība (111 aktīvas lietas)

Bāriņtiesa lemj par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu bez vecāku gādības palikušam bērnam.

Bāriņtiesa raugās, lai par aizbildni ieceljamajai personai būtu aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības.

Bāriņtiesa pastāvīgi uzrauga aizbildņu rīcību bērna personisko un mantisko tiesību un interešu nodrošināšanā:

Bāriņtiesa lemj par aizbildņa atcelšanu, ja konstatēta bērna interesēm neizdevīga aizbildņa darbība, vai atlaišanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas Civillikumā paredzētajos gadījumos.

Aizbildnis saņem valsts sociālo pabalstu katra aizbildnībā esošā bērna uzturam, ģimenes valsts pabalstu par bērnu un atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu, kas nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita.

Kopējais aizbildņu skaits novadā ir 112, no kuriem:

- 54 ir vecvecāki,
- 28 ir citi tuvi radnieki,
- 30 ir citas personas.

2023. gadā 13 personas ieceltas par 25 bērnu aizbildņiem, ja bērnam nodibināta aizbildnība pirmreizēji. 19 personas atlaistas no aizbildņu pienākumu pildīšanas.

Audžuģimenes (132 aktīvas lietas)

Audžuģimene uzņemas bez vecāku gādības palikušu bērnu aprūpi līdz laikam, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai tiek adoptēts, vai tiek nodibināta aizbildnība.

Uz audžuģimenes statusa piešķiršanu var pretendēt laulātie (vai persona) vecumā no 25 līdz 60 gadiem (var būt izņēmumi bērnu interesēs), iesniedzot iesniegumu par audžuģimenes statusa piešķiršanu, ģimenes ārsta izziņu par veselības stāvokli, psihologa un narkologa atzinumu. Audžuģimenēm valsts nodrošina bezmaksas apmācības un tās saņem noteiktu atlīdzību par audžuģimenes pienākumu veikšanu, pabalstu bērna uzturam, apģērba un mīkstā inventāra iegādei.

Bāriņtiesa lemj par:

- 1) ģimenes vai personas piemērotību audžuģimenes pienākumu veikšanai;
- 2) audžuģimenes statusa piešķiršanu;
- 3) bērna ievietošanu audžuģimenē vai uzturēšanās izbeigšanu tajā.

Bāriņtiesa lemj par audžuģimenes statusa atņemšanu, ja bāriņtiesa konstatē, ka audžuģimene nepilda audžuģimenes pienākumus atbilstoši bērna interesēm vai atsakās no audžuģimenes pienākumu pildīšanas.

Tukuma novadā ir 69 audžuģimenes.

2023. gadā:

- audžuģimenes statuss piešķirts 3 ģimenēm,
- statuss izbeigts 1 audžuģimenei,
- 1 audžuģimenei statuss atņemts (*audžuģimenes statusu bāriņtiesa atņem, ja konstatēti būtiski pārkāpumi bērnu aprūpē*).

Novadā ir 9 audžuģimenes, kurās nav ievietoti bērni, no tām 6 ģimenēm ir pamatots iemesls bērnu neuzņemšanai ģimenē.

Ilgstošas sociālās aprūpes iestādes (7 aktīvas lietas)

Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, ja ārpusģimenes aprūpi bērnam nav iespējams nodrošināt audžuģimenē vai pie aizbildņa. Bērna aprūpe audžuģimenē, aizbildņa ģimenē vai institūcijā iespējama pēc vecāku lūguma, ja viņi slimības dēļ nevar bērnu aprūpēt.

Bez vecāku gādības palikušiem bērniem vecumā līdz diviem gadiem un bērniem ar smagiem attīstības traucējumiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas finansē no valsts budžeta, bērniem no divu gadu vecuma institūcijas pakalpojumus nodrošina katra pašvaldība.

Ārkārtas aizbildnība nepilngadīgajiem Ukrainas civiliedzīvotājiem

Ārkārtas aizbildnība nodibināta 2 Ukrainas bērniem.

Adopcija (14 aktīvas lietas)

Lai bērna attīstībai nodrošinātu ģimenisku vidi, tiek atbalstīta adopcija. Ārpusģimenes aprūpē esošo juridiski brīvo bērnu interesēs ir adopcija, ko apstiprina tiesa. Adopcijas rezultātā bērns kļūst par adoptētāju ģimenes locekli un iegūst šajā ģimenē dzimuša bērna tiesisko stāvokli.

Šobrīd Tukuma novadā ir 30 juridiski brīvi, adoptējami bērni vecumā no 4 līdz 17 gadiem.

2023. gadā bāriņtiesa pieņēmusi 5 lēmumus par bērnu adopciju (2 audžuģimenē esoši bērni, 3 otra laulātā bērni).

Aizgādība (102 aktīvas lietas)

Aizgādību nodibina:

- pār personām ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, kuru rīcībspēju ierobežojusi tiesa;
- pār personām izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ vai pār personām, kuras alkohola vai citu apreibinošo vielu pārmērīgas lietošanas dēļ draud novest sevi vai savu ģimeni trūkumā vai nabadzībā un kuru rīcībspēju ierobežojusi tiesa;
- pār promesošu un pazudušu personu mantu;
- pār mantojuma masu;
- pār konkursa masu.

Tukuma novadā 98 personām nodibināta aizgādība.

2023. gadā ar bāriņtiesas lēmumu 11 personām ar ierobežotu rīcībspēju iecelti aizgādņi. 5 personas ieceltas par aizgādni mantojumam.

2023. gadā bāriņtiesa pārskatījusi 41 aizgādības lietu pēc personu rīcībspējas pārskatīšanas tiesā.

Notariālās darbības

Vieta	Notariālo darbību skaits	Iekasētā valsts nodeva (euro)
Sēmes, Jaunsātu, Pūres, Zentes pagasts	162	1495,41
Jaunpils, Viesatu pagasts	126	1200,24
Kandava, Kandavas, Zantes, Zemītes, Vānes, Cēres, Matkules pagasts	176	1924,37
Lestenes, Slampes, Džūkstes pagasts	132	1246,77
Engures, Smārdes, Lapmežciema pagasts	142	1322,18
Tumes, Degoles, Irlavas pagasts	329	2725,22

Bāriņtiesas dalība dažādu instanču tiesas sēdēs 2023. gadā:

Rajona tiesās – 147 tiesas sēdēs,

Apgabaltiesās – 8 tiesas sēdēs,

Administratīvajā rajona tiesā – 1 tiesas sēdē.

Visvairāk bija dalība lietās pēc tiesas pieprasījuma (dzīvesvieta, saskarsmes tiesības, atsevišķa aizgādība) un lietās par rīcībspējas apjoma ierobežojuma pārskatīšanu.

Domes priekšsēdētājs

G. Važa